7/16821

T.C.
Çevre ve Orman Bakanlığı

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

IYDD
ULUSLARARASI GÖLLER YILI
2006

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01-1185 51949 27/10/2006
Konu : Sayın Kemal DEMİREL'in
Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM'nin 26/09/2006 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-25616 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, Bursa Milletvekili Sayın Kemal DEMİREL'in "Bursa'da kirliliğe maruz kalan su kaynakları ile katı ve sıvı atıkların işlenmesine ilişkin", 7/16821 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Osman PEPE
Bakan

EK:
Cevabi yazı (3 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

Söğütözü Caddesi No:14/E Kat:1 06560 Beştepe / ANKARA
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Hüseyin AYTAÇ / Şube Müdürü. Telefon: (312) 207 67 52 Faks : (312) 207 67 88
e-posta : h.aytac@cevreorman.gov.tr Web : http://www.cevreorman.gov.tr

7/16821

BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN KEMAL DEMİREL'İN
7/16821 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI

1. Bursa İlinde kirlilikten etkilenen su kaynakları;

- Nilüfer çayı (Uludağın güney yamaçlarından, Keles İlçe merkezinin ~10 km kuzey-doğusundan doğar, Karacabey Boğazında Marmara Denizi'ne dökülür. Membasında İlimizin içme suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla üzerine Nilüfer ve Doğancı Barajları inşa edilmiş olup mansabına doğru kirlenme artmaktadır),
- Uluabat Gölü (klorofil-a parametresi açısından bakıldığında, gölün ötrofik bir göl olduğu görülmekte, hatta ölçülmüş bazı yüksek değerler, gölün hipertrofik bir yapıya doğru gittiğini göstermektedir. Gölün en büyük kirletici kaynağı Mustafakemalpaşa çayıdır),
- Mustafakemalpaşa Çayı (Orhaneli ve Emet çaylarının birleşmesi ile isimlenir ve Uluabat Gölünü besler. Geçtiği alanlar üzerinde bulunan yerleşim yerlerinin evsel atıksularını, tarımsal drenaj sularını ve özellikle madencilik faaliyetleri sonucu oluşan atıksuları Uluabat Gölüne ulaştırır),
- Kocasu Çayı (Karadere ile Hanife Deresinin katıldığı çay, önce Uluabat Deresiyle sonra ise Hayırlar Köyü civarında Nilüfer Çayı ile birleşerek Karacabey Boğazına dökülür),
- İznik Gölü (Gölün şu anki su kalitesi orta verimliliği işaret eden Mezotrofik karakterde olup geçen on yılda su kalitesinde ortaya çıkan değişim göz önüne alınırsa, önlem alınmaz ve göl için sürdürülebilir bir yönetim modeli geliştirilemez ise, su kalitesinde daha olumsuz değişimlerin ortaya çıkacağı söylenebilir),
- Karsak Deresi.

2. Su kaynaklarının kirlilik sebepleri;

- Münferit sanayi tesislerinden kaynaklanan endüstriyel nitelikli atıksuların doğrudan deşarjları,
- İlin büyük bir bölümünün tarım toprağı olmasından dolayı tarımsal kaynaklı kirliliğin alıcı ortamlara ulaşması,
- Alıcı ortamlara doğrudan veya havzaları içerisine kontrolsüz dökülen katı atıklar,
- Atıksu arıtma tesisi henüz olmayan yerleşim yerlerinden alıcı ortamlara ulaşan evsel kaynaklı atıksu deşarjları,
- Bursa İli hava kirliliği açısından I. Sınıf kirli iller sınıfında yer almasından dolayı rüzgar, yağmur gibi iklim elemanlarının etkisiyle kirleticilerin alıcı ortamlara ulaşması,
- Düzenli deponi alanı problemini henüz çözememiş yerleşim yerlerinde uygulanan vahşi çöp depolama alanlarından kaynaklanan sızıntı sularının alıcı ortamlara ulaşması.

3. Bursa'sa su kaynaklarına yapılan müdahalenin izlenmesi konusunda, BUSKİ Genel Müdürlüğü, Nilüfer Çayı üzerinde belirledikleri 15 istasyondan düzenli olarak numune alıp su kalitesi analizi yapılmaktadır. DSİ I. Bölge Müdürlüğü de İlimizde bulunan su kaynaklarında belirli periyotlarla numune alarak su kalitesi izleme çalışmaları yürütmektedir.

Biyolojik çeşitliliği nedeniyle, 15.04.1998 tarihli ve 23314 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan karar ile; Ramsar (Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanların Korunması) Sözleşmesi listesine dahil ettirilmiş ve RAMSAR ALANI olarak ilan edilmiş olan Uluabat Gölü için Bakanlığımızca, Hollanda Tarım,

7/16821

Balıkçılık ve Doğa Koruma Bakanlığı, D.S.İ. Genel Müdürlüğü ve Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin teknik desteği ile sulak alan yönetim planı hazırlanmıştır. Uluabat Gölü sulak alan ekosisteminin ekolojik yapısının korunması, sulak alan kaynaklarının tüm kullanıcılar tarafından akılcı kullanımının sağlanması ve akılcı kullanım prensibine göre su kalitesi ve su rejiminin geliştirilmesi hedefleri çerçevesinde belirlenen faaliyetler ilgi gruplarına dağıtılmış olup plan hedeflerinin gerçekleştirilebilmesinin takibi için belirlenen periyotlarla Yürütme Kurulu toplantıları yapılmaktadır.

İl sınırları içerisinde yer alan diğer bir sulak alan olan İznik Gölü, ülkemizin en önemli sulak alanlarından birisidir ve faydalanılma durumu açısından önemli bir su kaynağıdır. Sulak alanların doğal yapısının, akılcı yöntemlerle korunmasının sağlanarak sürdürülebilir kullanımı esası bazında, İznik Gölü için de bir yönetim planı oluşturma çalışmalarının ön hazırlıkları yapılmıştır.

4. Tehlikeli atıklar: İlde sanayi tesislerinden kaynaklanan; tehlikeli boya çamuru ve tineri kabul edip 2.kalite astar boya üretimi yaparak geri kazanım yapan lisanslı 1 tesis, 1ve 2. kategori atık yağları kabul ederek ilave yakıt olarak kullanan lisanslı 1 adet çimento tesisi mevcut olup diğer tehlikeli atıklar, Bakanlığımızdan lisanslı geri kazanım/dönüşüm tesislerine veya İZAYDAŞ'a gönderilmeleri sağlanmaktadır.

Tıbbi atıklar: İlde 3.822 Kg/gün tıbbi atık, kireçle nötralize edilerek, Hamitler Katı Atık Düzenli Depolama Sahasında özel bir lotta tek tip atık olarak gömülerek bertaraf edilmektedir.

Ambalaj atıkları: İlde oluşan ambalaj ve ambalaj atıkları, Ambalaj Atıklarını Toplama, Ayırma ve Geri Kazanımı konusunda Bakanlığımızdan lisans veya geçici çalışma izni alan 6 adet işletme tarafından bertaraf edilmektedir.

İnşaat ve hafriyat atıkları: İlde oluşan hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları, Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin belirlediği alanlarda depolanarak bertaraf edilmektedir.

Bitkisel atık yağlar: İlde restoran, otel, motel gibi mekanlarda oluşması beklenen atık bitkisel yağların, Bakanlığımızdan toplama lisanslı geri kazanım tesisleri veya geçici depolama izinli toplayıcılarla yıllık sözleşme yapılarak bertaraf edilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

Sanayiden kaynaklanan atıksular: Bursa Organize Sanayi Bölgesinde bulunan toplam 220 işletmenin evsel ve endüstriyel nitelikli atıksularının arıtıldığı ortalama 40000'er m3/gün kapasiteli iki ayrı Atıksu Arıtma Tesisi; İnegöl Organize Sanayi Bölgesinde bulunan 86 işletmenin evsel ve endüstriyel nitelikli atıksuları, İnegöl Belediyesi ile Alanyurt Belediyesinin evsel nitelikli atıksularının birlikte arıtıldığı ortalama 55.000 m3/gün kapasiteli Atıksu Arıtma Tesisi; Gürsu, Kestel Belediyelerinin evsel nitelikli atıksuları, Gürsu, Kestel OSB+Barakfakih Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren toplam 216 işletmenin evsel ve endüstriyel nitelikli atıksularının birlikte arıtıldığı S.S. Yeşil Çevre Arıtma Tesisi İşletme Kooperatifi'nin işlettiği ortalama 52.500 m3/gün kapasiteli Atıksu Arıtma Tesisi; Hamitler Düzenli Deponi Alanında oluşan sızıntı suları için inşa edilmiş BUSKİ'ye ait bir arıtma tesisi; ayrıca münferit sanayi kuruluşlarına ait münferit atıksu arıtma tesisleri mevcuttur.

5. Evsel katı atıklar; Hamitler mevkiinde, 20 milyon ton nihai depolama kapasitesiyle 2025 yılına kadar hizmet vermesi planlanan "Kent Katı Atık Düzenli Depolama Sahası" bulunmaktadır ve Osmangazi, Yıldırım, Nilüfer, Mudanya, Gürsu, Kestel, Gemlik, Güzelyalı, Demirtaş, Görükle, Emek, Çalı, Ovaakça, Zeytinbağı, Kayapa, Kirazlı, Akçalar, Kurşunlu, Karacabey Belediyelerinden toplanan 1.558 ton/gün (2005) evsel katı atık, bu sahada düzenli depolanarak bertaraf edilmektedir. Ayrıca ticarethane ve sanayilerin evsel nitelikli katı atıkları, Park bahçe atıkları, Tehlikeli Olmayan Proses Atıkları, Tabakhane Atıkları ve Arıtma

Çamurları da sözkonusu sahada depolanmaktadır. Mustafakemalpaşa ve İnegöl Belediyesi tarafından katı atık depolama alanlarının yer seçim çalışmaları ve ÇED süreçleri tamamlanmıştır. İlimizde, tüm Belediyeler ile münferit veya "Belediyeler Birliği" modeliyle düzenli deponi alanlarını kurmaları yönünde çalışmalar Bakanlığımızca ortaklaşa sürdürülmektedir.

Ayrıca "Geri Dönüştürülebilen Atıklar ve Geri Kazanım Projesi" kapsamında 1993 yılından itibaren Belediye sınırlarındaki atıkların toplanması ilçe belediyeler tarafından gerçekleştirilmektedir. Nilüfer, Yıldırım ve Osmangazi ilçelerinde geri dönüştürülebilen atıkların ayrı toplanması pilot olarak seçilen bölgelerde devam etmektedir. Proje, Büyükşehir Belediyesi koordinatörlüğünde ilçe belediyelerle birlikte 340.000 nüfusta yürütülmektedir. 2 Kasım 1994 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle getirilen sorumluluk nedeniyle Büyükşehir Belediyesi koordinasyonunda, merkez ilçe belediyeler ve merkezi İstanbul'da bulunan ÇEVKO (Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı) işbirliği ile Kaynakta Ayrı Toplama - Geri Kazanım Projeleri sürdürülmektedir.

6. Kent merkezinin doğu bölgesindeki kentsel atıksular, BUSKİ'ye (Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi) ait ortalama 240.000 m3/gün kapasiteli Doğu Atıksu Arıtma Tesisinde; Kent merkezinin batı bölgesindeki kentsel atıksuları, BUSKİ'ye ait ortalama 87.500 m3/gün kapasiteli Batı Atıksu Arıtma Tesisinde, (Ayrıca Nilüfer Organize Sanayi Bölgesi'nin evsel nitelikli atıksuları ile Hamitler Düzenli Deponi Alanının Ön Arıtmasından çıkan atıksular da Batı Atıksu Arıtma Tesisine ulaşmaktadır.); İnegöl ve Alanyurt Belediyelerinde oluşan evsel nitelikli atıksular İnegöl Organize Sanayi Bölgesi'nin atıksuları ile birlikte ortak bir atıksu arıtma tesisinde; İnegöl ilçesi Yenice Belediyesinin evsel nitelikli atıksuları, revize edilen bir atıksu arıtma tesisinde; Karacabey ilçesinde oluşan evsel nitelikli atıksular, revize edilen bir atıksu arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra alıcı ortama verilmektedir.

Ayrıca Mudanya'da Mudanya ve Güzelyalı Belediyeleri ile Gemlik'te Gemlik Belediyesinin evsel nitelikli atıksuları için derin deniz deşarjı projeleri yapılmış olup söz konusu atıksular ön arıtılmasının ardından derin deniz deşarjı ile Marmara Denizine deşarj edilmektedir.

7. Demirtaş Organize Sanayi Bölgesinde bulunan 318 işletmenin evsel ve endüstriyel nitelikli atıksularının arıtılacağı maksimum 70.000 m3/gün kapasiteli Atıksu Arıtma Tesisinin inşaatı ve mekanik ekipmanları tamamlanmış olup su tutma çalışmalarına başlanacaktır. Nilüfer Organize Sanayi Bölgesinde bulunan 195 işletmenin endüstriyel nitelikli atıksularının arıtılacağı 720 m3/gün kapasiteli Kimyasal Atıksu Arıtma Tesisinin ihalesi yapılmış olup evsel nitelikli atıksuları Batı Atıksu Arıtma Tesisine ulaşmaktadır.

Gemlik ilçesine bağlı Kumla Belediyesinde var olan derin deniz deşarjı tesisleri BUSKİ tarafından revize edilerek işlerliği sürdürülecektir. Gemlik ilçesine bağlı Kurşunlu Belediyesi ile Mudanya ilçesine bağlı Zeytinbağı Belediyesi'nin evsel nitelikli atıksuları için ise derin deniz deşarjı projeleri, BUSKİ tarafından yürütülmekte olup bölgenin ekonomik, topoğrafik, hidrografik, oşinografik, batimetrik, su ürünleri ve benzeri kullanımla ilgili çeşitli özellikleri, mühendislik araştırmaları safhasındadır.

Çalı Sanayi Bölgesinde bulunan işletmeler ile bölgedeki yerleşim alanından kaynaklanan evsel atıksuların arıtılarak alıcı ortama deşarj edilebilmeleri amacıyla Çalı Beldesinde bulunan atıksu arıtma tesisi de BUSKİ tarafından revize edilmektedir.

Ayrıca atıksularını arıtmadan alıcı ortamlara deşarj eden münferit işletmelerde, İl Müdürlüğümüz ve İl Jandarma Komutanlığı Doğal Hayatı Koruma Takımı elemanlarınca yapılan denetimler sıklaştırılmış ve programlı bir hale getirilmiştir.